

DZIK

– *Sus scrofa*

Systematyka

- królestwo: zwierzęta
- gromada: ssaki
- typ: strunowce
- rząd: parzystokopytne
- podtyp: kręgowce
- rodzina: świniowate

Jak wygląda?

Wygląd dzika zmienia się w zależności od wieku i płci. Najmniejsze są warchlaki, które tuż po urodzeniu – z uwagi na zanikające po paru miesiącach brązowo-żółte pasiaste ubarwienie – nazywane są pasiakami. Dzik w pierwszym roku życia nazywane są przelatkami. W następnych latach życia osobniki męskie nazywane są wycinkami, a najstarsze i największe odycami, samice natomiast lochami. Dzik ma duży instynkt stadny. Podstawową grupą jest wataha rodzinna, która składa się z lochy i jej potomstwa.

Dzik ma krępy tułów. Osadzony na krótkiej muskularnej szyi jego duży łeb przechodzi w przedniej części w silnie wydłużony gwizd. Jest on zakończony kolistą, nagą, silnie unerwioną tarczą ryjową, zwaną tabakierą. Gwizd z tabakierą spełnia ważną rolę przy zdobywaniu pokarmu przez dzika. Umożliwia mu bowiem buchtowanie w każdego rodzaju glebie, nawet kamienistej i zamarniętej.

Nogi dzika, czyli biegi, są krótkie, mocno zbudowane, zakończone racicami (rapciami) i szeroko rozstawionymi szpilami, które odciskają się wyraźnie na tropach. Ogon dorosłego dzika jest dość długi i ruchliwy, u odryca zakończony kępą długich włosów, zwaną chwostem. Grubą skórę dzika porastają twarde i sprężyste włosy, zwane szczecinią. Latem są krótkie i rzadko rozmieszczone, w zimie znacznie dłuższe i gęste, podbite miękkim wełnistym, chroniącym przed zimnem włosiem. Szczególnie długa i gruba szczecinią występuje wzdłuż grzbietu, tworząc chyb, który dzik stawia, gdy jest podrażniony.

W jakim środowisku żyje?

Naturalnym środowiskiem bytowania dzików jest las. Zapewnia im zasobną naturalną bazę żerową i osłony. Dzik zasiedla wszystkie typy lasu, jednak najatrakcyjniejszymi pod względem żerowym są dąbrowy i buczyny oraz lasy mieszane, w których występuje dąb i buk. Zwierzęta te preferują lasy z mokradłami i bagnami, o drzewostanie z bogatym i urozmaiconym podszytem oraz licznymi i gęstymi młodnikami. Nie omijają jednak pól uprawnych, gdzie – szczególnie w uprawach kukurydzy, rzepaku i zbóż – znajdują bogatą bazę pokarmową oraz doskonałe osłony.

Dzik w lesie przyczyniają się do ograniczania liczby owadów, gdyż larwy lub poczwarki owadów stanowią ważny element ich diety. Buchtując w poszukiwaniu owadów, bukwi czy żołędzi lub zdzierając pokrywę wierzchnich warstw gleby w wyszukiwaniu smakolików, dziki przyczyniają się do przyspieszania procesów glebotwórczych.

Czym się żywi?

Dzik jest gatunkiem wszystkożernym – pokarm roślinny stanowi około 90%, a pokarm pochodzenia zwierzęcego około 10%. Potrafi bardzo szybko przystosować się do różnego rodzaju pokarmu. W poszukiwaniu żeru penetruje także wysypiska śmieci, parki miejskie i obszary przylegające do dużych aglomeracji. Pożywienie roślinne dziki zdobywają zarówno w lesie, jak i na polach, gdzie czynią poważne szkody w uprawach kukurydzy, owsa, pszenicy, żyta oraz ziemniaków i buraków cukrowych. Najbardziej jednak lubią żołędzie i bukiew.

Pokarm zwierzęcy dzika to różnego rodzaju bezkręgowce, owady i ich larwy, mięczaki, ptaki i ich jaja, drobne grzyzone, małe kręgowce i padlina. Chętnie buchtują w poszukiwaniu dżdżownic, pędraków, larw i poczwerek. Niekiedy dziki stają się drapieżnikami i zjadają koźleta i młode zajączki.

Czy wiesz, że:

- Kły dzika są u samców wyjątkowo silnie rozwinięte. Nazywa się je orężem, w skład którego wchodzi szable (kły dolne) i fajki (kły górne).
- Dzik prowadzi przeważnie nocny tryb życia, a dzień spędzają w dobrze osłoniętych i bezpiecznych bartogach.
- Dzik ma bardzo dobrze rozwinięte zmysły węchu, słuchu i dotyku. Potrafi zwiertzić człowieka z odległości nawet 300 metrów, w porę uchodząc w bezpieczne miejsce. Również każdy podejrzany odgłos, np. złamanej gałązki, powoduje jego raptowną ucieczkę. Stabiej natomiast ma rozwinięty zmysł wzroku.
- Lochy są troskliwymi opiekunkami swojego potomstwa, strzegąc i w razie potrzeby zaciekle broniąc młodych. W razie niebezpieczeństwa, po ostrzegawczym fuknięciu lochy, małe nieruchomieją i przylegają do ziemi, a dzięki ochronnemu ubarwieniu sierści są trudne do zauważenia.
- Młode pasiaki rodzą się w obficie wymoszczonym suchymi trawami, paprociami, liśćmi i drobnymi gałązkami bartogu. Znajduje się on w dobrze osłoniętym, ale nasłonecznionym i bezpiecznym miejscu, najczęściej w młodniku, pod nawisami gałęzi i krzewów.

Dzik

W jakim środowisku żyje?

Jak wygląda?

Czym się żywi?

ZWIERZĘTA POLSKI

